
[2023-14-RE](#)

Causa 2023-14-RE

(Ibrouchene c/ Govern d'Andorra)

Número de registre 122-2023. Recurs d'empara

Aute del 17 d'abril del 2023

BOPA núm. 53, del 26 d'abril del 2023

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 6 de març del 2023, per la representació processal de la Sra. Fabienne Isabelle Ibrouchene, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 7 de febrer del 2023, dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a obtenir una resolució fonamentada en Dret i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li la resolució impugnada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que s'adoptin les mesures per restaurar el dret a la jurisdicció vulnerat, d'acord amb allò que preveu l'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, i que es declari la responsabilitat del poder judicial de l'Estat per l'error comès;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc d'una causa seguida per un atropellament amb un patinet elèctric, el 29 de juny del 2022, el Tribunal de Corts va condemnar el conductor, en situació de rebel·lia processal, com a responsable, en concepte d'autor, d'un delictes menor de lesions per imprudència greu, sense la concurrència de circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal, a la pena d'un mes d'arrest nocturn condicional, amb un termini de suspensió de la condemna d'1 any, així com al pagament de les despeses processals causades.

En concepte de responsabilitat civil va ser condemnat a pagar a la CASS l'import de 33,75 € i a la Sra. Fabienne Isabelle Ibrouchene, l'import de 121,00 € (35,00 € en concepte de reparació del telèfon mòbil i 86,00 € en concepte de reparació del vidre i de la corretja del rellotge).

1.2. El 7 de setembre del 2022, la representació processal de la Sra. Fabienne Isabelle Ibrouchene va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 29 de juny del 2022, dictada pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a la defensa i a un procés de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

1.3. El 12 d'octubre del 2022, el Tribunal Constitucional va inadmetre a tràmit aquest recurs d'empara -causa 2022-53-RE; així com el recurs de súplica posterior -aute del 14 de novembre del 2022.

1.4. El 20 d'octubre del 2022, la representació processal de la Sra. Fabienne Isabelle Ibrouchene va formular una demanda en responsabilitat patrimonial de l'Estat, per causa del funcionament anormal de l'Administració de Justícia, en què sol·licitava que es condemnés l'Estat andorrà al pagament de 1.130,00 € (1.000,00 € en concepte de danys morals per les gestions i els desplaçaments que va haver d'efectuar a causa de l'accident i pels perjudicis causats per la manca de telèfon i de rellotge i 130,00 € corresponents al valor del rellotge), import que hauria d'haver estat demanat pel Ministeri Fiscal durant el judici i no ho va ser, causant-li ensems un perjudici.

1.5. El 7 de febrer del 2023, el Ple del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual va decidir desestimar l'acció en reconeixement de l'anormal funcionament de l'Administració de Justícia presentada per la Sra. Fabienne Isabelle Ibrouchene i imposar-li el pagament de les costes processals.

1.6. El 6 de març del 2023, la representació processal de la Sra. Fabienne Isabelle Ibrouchene va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 7 de febrer del 2023, dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a obtenir una resolució fonamentada en Dret i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent al·lega que la valoració efectuada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia sobre el fet que no hauria efectuat una reclamació expressa a l'acte del judici respecte del seu mòbil i que no hauria aportat cap factura és irraonable.

- Segons el seu parer, en la fase d'instrucció de la causa, va declarar davant el batlle instructor que el seu telèfon mòbil havia deixat de funcionar; declaració de la qual el Ministeri Fiscal en tenia plena constància.

- Considera que el Ministeri Fiscal hagués hagut de demanar-li la factura per poder-la esgrimir en el seu dia davant el Tribunal de Corts; per tant, conclou que el Ministeri Fiscal ha estat negligent respecte d'aquesta qüestió.

-
- Sobre els danys morals que ha sofert, l'argumentació del Ple no és coherent, ni lògica, ni raonable, perquè per fer aquesta valoració no cal aportar cap prova, aquests danys s'han de fixar "*de manera alçada*" sobre la base de la jurisprudència uniforme dels tribunals andorrans, sense necessitat de cap justificació documental. Ho compara amb el supòsit del dany per *difamatio judicialis* quan una persona ha estat denunciada i finalment acaba sent absolta.
 - Posa en relleu que vol ser indemnitzada per un import just i equitatiu, no reclama res que no li correspongui.
 - La recurrent cita la jurisprudència constitucional en la matèria i conclou que en aquest cas, la sentència impugnada no ha fonamentat la seva decisió sobre un raonament jurídic coherent, i per tant, cal concloure que la seva decisió resulta arbitrària.
 - Afegeix que s'ha vulnerat el seu dret a la defensa, per tal com el Ministeri Fiscal no va reclamar tots els conceptes que ella li va indicar, ni tan sols li va demanar si volia que s'interposés recurs d'apel·lació contra la sentència de la primera instància.
 - Finalment, addueix que és totalment improcedent titllar la seva demanda de temerària i sancionarla amb la imposició de les costes processals, quan allò que pretén és una reclamació ajustada a Dret.
 - Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li la resolució impugnada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que s'adoptin les mesures per restaurar el seu dret a la jurisdicció vulnerat, d'acord amb allò que preveu l'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, i que es declari la responsabilitat del poder judicial de l'Estat per l'error comès.

2.2. Argumentació del Ple del Tribunal Superior de Justícia

- En primer lloc, el Ple del Tribunal Superior de Justícia desestima l'al·legació del Ministeri Fiscal d'acord amb la qual l'acció en reconeixement de l'anormal funcionament de l'Administració de Justícia s'hauria instat fora de termini. Considera que el còmput de 3 mesos ha d'iniciar-se a partir del 20 de juliol del 2022, però que cal tenir en compte la interrupció del termini derivada de la sol·licitud de justícia gratuïta; per tant, atès que la demanda es va interposar el 20 d'octubre del 2022, el Ple considera que la demanda es va interposar dins el termini establert.
- En segon lloc, el Ple examina amb deteniment els antecedents de la causa i destaca, entre altres punts, que el Ministeri Fiscal no està vinculat per les pretensions formulades per les víctimes, i pot no efectuar aquelles reclamacions que consideri que no estan acreditades o que no resultin fonamentades.
- Afegeix que a l'acte del judici la recurrent no va fer cap reclamació expressa per l'import del telèfon mòbil, no va aportar cap factura o document acreditatiu del cost del telèfon antic, ni del nou, i va dir que el telèfon va deixar de funcionar 4 mesos després de l'accident.
- És lògic que el Ministeri Fiscal no efectués una reclamació expressa per aquest concepte, ja que no hi havia una acreditació de la relació de causalitat entre l'accident i el defecte de funcionament, ni del seu valor.

- Pel que fa als danys morals soferts derivats de totes les molèsties administratives i processals causades per l'accident, el Ple constata que la recurrent es queixa d'uns tràmits inherents a l'existència mateixa del procediment, o com portar a reparar els elements danyats, que en principi no son susceptibles d'indemnització com a dany moral, llevat que s'acreditessin uns perjudicis psicològics d'especial intensitat que no concorren en aquest cas.

- La recurrent fixa aquest perjudici en 1.000,00 € sense aportar cap prova que permeti quantificar quines pèrdues li va suposar efectuar tantes gestions i tants desplaçaments, molts dels quals no eren ni necessaris, ni obligats, ni tampoc va exposar en què la manca del mòbil i del rellotge la va perjudicar tan greument per entendre la necessitat de la seva indemnització.

- Sobre la manca d'activitat del Ministeri Fiscal per no haver demanat les gravacions de les càmeres de seguretat, tot i que no se'n deriva cap perjudici concret (atès que era innecessari, perquè l'accident va ser reconegut pel denunciat), el Ple exposa que l'actuació del Ministeri Fiscal va ser correcta i adequada a les circumstàncies concurrents, i conclou que no es va produir cap funcionament anormal de l'Administració de Justícia.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. En plena coherència amb els principis jurídics fonamentals dels Estats democràtics en matèria de responsabilitat dels poders públics, l'article 92 de la Constitució del Principat d'Andorra va establir que "*l'Estat repararà els danys originats per error judicial o pel funcionament anormal de l'Administració de Justícia*". Poc temps després, la Llei qualificada de la Justícia, en el seu article 10, va desplegar aquest mandat constitucional i va establir el règim material i processal al qual s'havia de sotmetre. Als efectes que ara més interessin s'ha de remarcar que la competència per al coneixement i decisió de l'acció que s'exercís amb aquest motiu va ser residenciada en el Ple del Tribunal Superior de Justícia. Com a obligada conseqüència d'aquest fet i de la inexistència d'un òrgan judicial superior en la planta de la jurisdicció ordinària, la sentència del Ple del Tribunal Superior de Justícia no pot ser objecte de cap recurs ordinari.

3.2. D'aquesta realitat es desprèn, d'una banda, que la sentència dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia és susceptible d'empara, de conformitat amb l'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional. I, d'altra banda, que existeix el risc evident que qualsevol recurs contra ella es plantegi més en termes d'intentar la reconsideració integral de la decisió presa que plantejant un nou conflicte litigiós sobre les estrictes bases dels cànons de la constitucionalitat.

3.3. Evidentment el control constitucional de la resolució recorreguda en empara, s'ha d'efectuar -com al·lega la demanda- des de la perspectiva del dret a la jurisdicció. Alguna al·lusió al dret al procés degut, a la suposada vulneració al dret a la defensa han de restar sotmeses a la decisió que s'adopti sobre el dret a la jurisdicció. Com ha reiterat sovint aquest Tribunal Constitucional, el dret a la jurisdicció integra en el seu contingut el dret a obtenir una resolució fonamentada jurídicament que posi fi al procés. Si la resolució recorreguda no es troba degudament fonamentada, la protecció jurisdiccional no és efectiva. La motivació de les resolucions té diferents finalitats i no pot considerar-se complida amb la mera emissió de la declaració de voluntat decisòria, en un o altre sentit. Aquesta ha d'anar precedida per l'argumentació que la fonamenti. No cal que s'estengui amb detall a tots els arguments exposats per les parts, ni que sigui exhaustiva o extensa. Pot efectuar-se també per remissió a una altra en què hi hagi la motivació que el jutgador assumeix com a pròpia. La raó profunda de l'argumentació és no causar indefensió. I, en línia de principi, el dret a la jurisdicció no

implica l'encert de la resolució i, per tant, llevat de casos extraordinaris, el Tribunal Constitucional no pot intervenir quant al contingut jurídic de la fonamentació, perquè la selecció, la determinació, la interpretació i l'aplicació de la legislació correspon als òrgans de la jurisdicció ordinària i aquest Tribunal no constitueix una tercera instància, ni un tribunal de cassació ni un tribunal suprem.

3.4. En el cas sotmès al judici d'aquest Tribunal, que materialment però per una altra via, reproduïx exactament el supòsit de fet que va donar lloc a la causa 2022-53-RE, la sentència dedica tot el primer fonament de dret a una matèria d'indiscutible naturalesa ordinària, com és si l'acció havia estat interposada, o no, dins del termini legal. La resolució en termes favorables a la recurrent, contra el criteri del Ministeri Fiscal, seleccionant, interpretant i aplicant la norma corresponent. No és, per tant, matèria a ser tractada per aquest Tribunal Constitucional. Al fonament jurídic segon, la sentència efectua un extens i detallat recorregut per tota la seqüència de fets, anteriors al procés penal en què se suposa es va produir l'error judicial i durant la tramitació d'aquest. Analitza l'actuació del Ministeri Fiscal, que considera "*totalment correcta i adequada a les circumstàncies concurrents*" i conclou que no hi va haver error judicial i tampoc un funcionament anormal de l'Administració de Justícia. Finalment, en el fonament jurídic tercer es desestima també la demanda per manca de certesa, d'efectivitat, d'avaluabilitat econòmica i d'individualització del dany reclamat. La resolució recorreguda en empara té, doncs, una fonamentació ben sòlida i raonada a la qual no se li pot atribuir cap vulneració dels drets a la jurisdicció i a obtenir d'aquesta una resolució fonamentada en Dret. Les seves conclusions no són il·lògiques, ni arbitràries, ni absurdes. En resum, el recurs d'empara presenta una falta manifesta de contingut constitucional i no pot ser admès a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2023-14-RE interposat per la representació processal de la Sra. Fabienne Isabelle Ibouchene contra la sentència del 7 de febrer del 2023, dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia.
2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 17 d'abril del 2023.

Jean-Yves Caullet
President

Joan Manel Abril Campoy
Vicepresident

Dominique Rousseau
Magistrat

Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrat